

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Clavdii Espencei Theologi Parisiensis De Evcharistia, Eivsque Adoratione, Libri Qvinque

Esponce, Claude d'

Parisiis, 1573

Cap. I. Gentilita, & obiter Capernaitica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30397

CLAV. ESPENCEI
DE EVCHARISTIÆ CVLTV,
LIBER QVARTVS.

De priscis huius cultus aduersariis Gentilia.

CAPVT I.

Vperiores libri testibus Eu-
charistiæ adorationis, & Ca-
tholicis eiusdem seruerūt a-
dicatoribus: tertius hic Ca-
tholici cultus huius aduersa-
riis destinatus est, iisdem ni-
mirum, qui & Catholicæ fidei
aduersari sunt, Paganis vtpo-
te, Iudæis, hæreticis, schisma-
ticis, & omne genus infideli-
bus, vt sciant hodierni nouatores magis quam reforma-
tores, quos patres habeant, & quos sequantur autores,
dum Eucharistiæ adorationem traducunt, vt idololatri-
cam. Vt à Gentilibus ordiar. Et si constat orthodoxos pa-
tres dedita opera noluisse quibusuis, sine pro concione,
sive scriptis publicè editis, cum alia fidei nostræ mysteria,
tum hoc sanctum preciosumque præsentia & commu-
nionis Christi in Eucharistia margaritum exponere, ac
velut canibus & porcis proiicere. Apparet tamen Genti-
les id omni ex parte latere non potuisse, sed sit vt, quod
ait ille, nec intelligendo non intellexerint. Hinc illa ni-
mirum de Infanticidio, & cænis Thyestæis in primos Chri-
sti fideles Gentilium suspicio atque calumnia, mentien-
tium nostrates iugulati infantis sanguine panem, quem
Eucharistiam vocarent, intingere, & sic vesci. Hoc enim

Matth. 7.

ex tribus criminibus rumore publico impositis alterum *In Apolog.*
 erat. De quibus Athenagoras Atheniensis Philosophus
 christianus. Si hæc aiebat, vera sunt, nulli parcite generi,
 vnà cum coniugibus & liberis nos occidite, & radicibus
 extirpate: siquidem mortalium quisquam ad instar fe-
 rarum viuit. Et ad vxorem Tertullianus. Quis ad conui- *Lib. 2.*
 uium dominicum illud, quod infamant, sine sua suspi-
 cione dimittet? Et eodem spectans ad scapulam. Chri-
 stianam sectam crudelem (propter hoc scilicet infanticid-
 ium) tanto tempore nemo probauit. Passim vero in A- *Cap. 2. 4. 5e*
 pologia, inter falsò de nostris iactata. Quot quisque iam *7. 9.*
 infanticidia degustasset. O quanta eius praesidis gloria, si
 quem inuenisset, qui centum iam infantes comedisset.
 Et, infanticida sum, cur non extorquent? Et, dicimur sce-
 leratissimi, de sacramento infanticidij, & pabulo crudæ,
 dicimur tamen semper, nec vos, quod tandiu dicimur, e-
 ruere curatis. Et, veni, demerge ferrum in infantem, nul-
 lius inimicum, nullius reum, excipe rudem sanguinem,
 eo panem tuum satia, vescere libenter. Nec ita post sub-
 iicit ironica quidem more quidem suo, sed adeò tetra, vt
 nihil ea sit opus repetere. Sic item criminabatur nos Cæ- *Arnobius*
 cilius. De iniuriis tirunculis fabula tam detestanda *lib. 8. cōtra*
 quam nota est, infans farre contactus, vt decipiat incau- *Gentes, vel.*
 ros, apponitur ei qui sacris imbuatur, à tirunculo farris *Minutij O-*
 superficie quasi ad innoxios ictus prouocato, cæcis ocul- *ctauus.*
 isque vulneribus occiditur: huius (proh nephas) sitienter
 sanguinem lambunt, certatim membra disperunt, hac
 federantur hostia, hac conscientia sceleris ad mutuum
 silentium pignorantur, hæc sacra sacrilegiis omnibus te-
 triora. Cui respondens Octavius. Illum, ait, iam velim
 conuenire, qui initiari nos credit de cæde infantis & san-
 guine, Putas posse fieri, vt tam molle, tam paruulum cor-
 pus fata vulnerum capiat: vt quisquam illum rudem san-
 guinem nouelli & vix dum hominis cædat, fundat, ex-
 hauriat? Nemo hoc potest credere, nisi qui possit aude-
 re, &c. Et rectè hac retorquet in gentilium humanas ho- *Euseb. lib.*
 stias, & cruenta spectacula. Eiusdem infamiae falsitatem *4. ca. 8. lib.*
 legere est in historia Ecclesiastica. Et in epistola præser- *5. c. 1. 3. et:*
 tim Martirum Gallorū Viennæ & Lugduni ad Asianos. *ris editionis.*

- Niceph. li. 4. cap. 17.* De Sanctis item Blandina seu Blandilla. Bibliade & Atalio martyribus. Quorum vox inter tormenta erat, multum Christianos abesse ut infantes vorarent, cum & à carniū plerique esu absterent, à sanguinis adhuc gustu omnes. Homicidium autem nec videre fas illis esset, hominis quamvis merito damnati, ut est apud eosdem, &
- Lib. 6. c. 20* ubi supra, Athenagoram, Minutium, Tertullianum de spectaculis, Theophilum contra Antolycum. Lactantius de vero cultu. Quæ tragica suspicio sub tempore Traiani cepta, ad Constantini usque tempora perduravit, augmentibus eam non nostris, sed qui à nobis exterrant, nec Christianis, sed Christianos esse se mentientibus hæreticis omnium bipedum & quadrupedum crudelissimis pariter & impurissimis. Inter quos Gnostici ita falso appellati, iidem Borboriani, Phryges item siue Cataphryges, aut Phrygastæ, & Montanistæ, Quintilianique quoque, Pepusiani, & Priscilliani, & si qui alij, hominum monstra magis quam homines, abominandas suas synaxes humanarum carniū esu polluebant, infantibus ad hæc detestanda sacrificia, qualiter primum genitis, tum etiam cuiusmodi ritu apparatus, sumptis & consumptis, turpe esset & dicere, quo utinam Pauli dicto veteres hæreticorum catalogismi fuissent contenti, etiam si protestantur interim ac præstantur non ausos totum proloqui, ut mirum sit nunc non deesse tamen qui his plus audeant, & auribus ac oculis laicorum, puerorum etiam ac mulierularum, hæc plusquam ethnica, Cyclopica, Sotadica, & diabolica effutiant atque profituant. Ad gentiles igitur, ut hæreticis dilatis non omissis redeamus. Abierit licet cum tempore tam crassa falsaque eorum de maioribus nostris hæc in re suspicio, nihilo certe minus suspicax, in his remansit animus de Christi in his mysteriis præsentia, & proinde adoratione, Christianis persuasa atque usitata. Quid enim aliud sibi volebat sic aliquamultò post Maximus Madurensium Idololatrarum, Grammaticus ad D. Augustinum scribens? Illud quæso, vir sapientissimè, ut remoto ac exploso facundia robore, qua cunctis clarus es, ommissis etiam quibus pugnare solebas, Chrysippeis argumen-
- Irenæus p. 4. sim Epiph. contra hæreses. 26. 48. 49. Philastrius. Aug. Theodoret. Damasc. in cathalogis. Eph. 5.*
- Epist. 43. August. quæstus rhetor et dialecticus.*

tis, postposita paululum dialectica, quæ nemorum suorum
 luctamine nihil certi cuiquam relinquere nititur, ipsa re approbes,
 quis sit iste Deus, quem vobis Christiani, quasi proprium vendicatis,
 & in locis abditis præsentem vos videre componitis. Nos etenim
 deos nostros luce palam ante oculos atque aures omnium mortalium
 piis precibus adoramus, & per suaues hostias propitios nobis
 efficimus, & à cunctis hæc cerni & probari contendimus. *Epist. 44.*
 Quid ad ea noster Augustinus? nihil certe quidem dilucide,
 Nam quod ad finem epistolæ respondet, à Christianis catholicis
 nullum coli mortuorum, nihil denique ut numen adorari, à Deo
 factum & conditum, sed vnum ipsum Deum, qui fecit & condidit
 omnia, responsum est ad sacrilegum. Maximi conuiuium, impru-
 denter indignantis mortuos ut putabat. homines, ut Martyres,
 ad eorum sepulchra, pro diis relictis, à nostratibus coli. Sed si
 Augustinus Deum. Christum haud dubiè, Christianis suis in his
 sacris, in locis abditis, quod in eo oppidò constituta
 Christianorum Ecclesia clam gentilibus sua sacra perageret,
 adesse, præsentemque esse, colique, quod obiectum erat
 ab aduersario, non sentiebat, nec credebat, cur non &
 negabat? Certè qui tacet consentire videtur, ut iuris
 habet regula, & item altera, is qui tacet non fatetur,
 sed nec utique negare videtur. *In VI eo titulo. ca. 43. Et 44.*
 Nam igitur obiectum à Maximo Impio pius negat Augustinus,
 sed non vult hoc idololatræ pro tempore manifestare
 mysterium, de quo & multò antè Plinius, eadem de causa,
 hoc est, celantibus eum eius mysterij altitudinem,
 quos apprehendebat, Christianis, non aliter eos de
 Eucharistia sentire putauit, quam quod ad capiendum
 cibum, promiscuum tamen & innoxium conuenirent,
 & carmen Christo quasi Deo secum dicerent, & cætera. *Lib. X. ep. ad Traian.*

Iudaica.

CAPVT II.